

Doniyor kitobi — O‘ttizinchi son

Qo‘rquv Soati

Jeff Pippenger

2023-12-25

Belshazzarning sirli yozuvdan qo‘rquvi nafaqat uning o‘limi va Muqaddas Kitob bashoratidagi oltinchi shohlikning nihoyasiga, balki bashorat tarixidagi yer yuzining shohlari qo‘rquvga tushadigan nuqtaga ham taalluqlidir. Ularning qo‘rquvi Islomning “sharq shamoli” tomonidan yuzaga keltiriladi. Ularning qo‘rquvi to‘lg‘oq tutgan ayolnikidekdir; shu tariqa u tobora ortib boruvchi, tobora tezlashib keladigan og‘riqni ifodalaydi. Qo‘rquv Belshazzar bazmining “soati”da boshlanadi, garchi u dastlab 2001-yil 11-sentabrda kirib kelgan bo‘lsa ham. O‘sha vaqtdan boshlab shamollar bir yuz qirq to‘rt mingning muhrlanish davrida ularni ushlab turgan to‘rt farishtaning qo‘llari orasidan sirg‘alib chiqa boshlaydi. Hizqiyo aniqlab bergan Sur haqidagi marsiya, bashoratli savolni berish orqali Surni belgilaydi: “Dengiz o‘rtasida vayron qilingan shahar kabi, Surga o‘xshash qaysi shahar bor?”

Tarshish kemalari bozoringda seni kuyladi; sen to‘lib-toshding va dengizlar o‘rtasida nihoyatda ulug‘vor bo‘lding. Eshkakchilaring seni ulkan suvlar ichiga olib kirdi; sharq shamoli seni dengizlar o‘rtasida sindirdi. Sening boyliklaring, yarmakalaring, savdo mollaring, dengizchilaring va yo‘lboshlovchilaring, yoriqlaringni yamovchilar, savdong bilan mashg‘ul bo‘lganlar va ichingdagi barcha jangchilaring hamda sening o‘rtangda bo‘lgan butun jamoang halokating kunida dengizlar o‘rtasiga qulaydi. Senin yo‘lboshlovchilaringning faryodi ovozidan chekka joylar larzaga keladi. Eshkak tutganlarning hammasi, dengizchilar va dengizning barcha yo‘lboshlovchilari o‘z kemalaridan tushib, quruqlikda turadilar; ular senga qarshi ovozlarni baland ko‘tarib, achchiq faryod qiladilar; boshlariga tuproq sochadilar, kul ichida ag‘anaydilar. Ular sen uchun boshlarini butunlay qirtishlab, qanor kiyadilar va qalbning achchiqligi bilan, achchiq nola qilib sen uchun yig‘laydilar. O‘z nolalarida ular sen haqingda marsiya aytib, ustingdan aza tutib shunday deydilar: Dengiz o‘rtasida halok qilingan Tirga o‘xshash qaysi shahar bor? Sening mollaring dengizlardan chiqib borganda, sen ko‘p xalqlarni to‘ydirding; boyliklaring va savdo mollaringning ko‘pligi bilan yer yuzidagi shohlarni boyitding. Dengizlar tomonidan suvlarning tub-tubida sindirilganing zamonida savdo mollaring va o‘rtangdagi butun jamoang qulaydi. Orollar aholisining hammasi sendan dahshatga tushadi, ularning shohlari qattiq qo‘rqadi, yuzlari iztirobga to‘ladi. Xalqlar orasidagi savdogarlar senga qarab hushtak chaladilar; sen dahshat bo‘lasan va endi abadiy yo‘q bo‘lasan. Hizqiyol 27:25–36.

Tir — yer yuzining savdogarlari achchiq yig‘lab motam tutadigan, so‘ngra esa: “Qaysi shahar Tirga o‘xshaydi?” deb so‘raydigan shahardir yoki saltanatdir. Ular buni shahar dengiz ichida vayron qilingan “vaqt”da qiladilar. Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobida Tirning fohishasi, ya‘ni Rimning fohishasi bo‘lib, yer yuzining shohlari bilan zino qilgan va hukmi bir soatda hamda bir kunda keladigan o‘sha buyuk shahar sifatida tanitilgan. U nola qilayotgan shohlar va savdogarlar og‘zidan chiqqan bashoratli savolni ko‘taradigan shahardir.

Shuning uchun uning balolari bir kunda kelur: o‘lim, motam va qahatchilik; va u butunlay olov bilan kuydirilur; chunki uni hukm qiluvchi Egamiz Xudo qudratlidir. Va u bilan zino qilib, ayshu ishratda yashagan yer yuzining shohlari, uning yonayotganining tutunini ko‘rganlarida, u uchun yig‘laydilar va aza tutadilar; uning azobidan qo‘rqib uzoqda turib, shunday deydilar: “Voy, voy, ey ulug‘ shahar Bobil, ey qudratli shahar! Chunki hukming bir soatda yetib keldi”. Yer yuzining savdogarlari ham uning ustidan yig‘lab motam tutadilar; chunki endi hech kim ularning molini sotib olmaydi: oltin, kumush, qimmatbaho toshlar, marvaridlar, nozik zig‘ir mato, binafsha rang mato, ipak, qirmizi mato, har xil xushbo‘y yog‘och, fil suyagidan yasalgan har turli buyumlar, eng qimmatbaho yog‘ochdan, misdan, temirdan va marmardan yasalgan har turli buyumlar, dolchin, xushbo‘y narsalar, atirlar, ladan, sharob, moy, nozik un, bug‘doy, chorva, qo‘ylar, otlar, aravalar, qullar va inson jonlari. Joning havas qilgan mevalar sendan ketdi, barcha noz-ne‘matlar va hashamatlar sendan yo‘qoldi, va sen ularni endi aslo topmaysan. Shu narsalar bilan savdo qilib, u tufayli boyigan savdogarlar uning azobidan qo‘rqib uzoqda turadilar, yig‘lab va faryod qilib, shunday deydilar: “Voy, voy, nozik zig‘ir mato, binafsha va qirmizi matolar kiygan, oltin, qimmatbaho toshlar va marvaridlar bilan bezangan o‘sha ulug‘ shahar! Chunki shuncha ulkan boylik bir soatda yo‘qqa chiqdi”. Har bir kema boshlig‘i, kemalardagi barcha yo‘lovchilar, dengizchilar va dengiz orqali savdo qiladiganlarning hammasi uzoqda turdilar. Va uning yonayotganining tutunini ko‘rganlarida faryod qilib, shunday dedilar: “Qaysi shahar bu ulug‘ shaharga o‘xshaydi?” Va ular boshlariga tuproq sohib, yig‘lab va faryod qilib, shunday dedilar: “Voy, voy, dengizdagi kemalarga ega bo‘lganlarning hammasi uning qimmatbaho boyligi sababli boyigan o‘sha ulug‘ shahar! Chunki u bir soatda vayron qilindi”. Vahiy 18:8–19.

Iso Masihning Vahiysining muhrdan ochilishi Yarim tun nidosi xabarini o‘z ichiga oladi. O‘sha xabar Hizqiyol o‘ttiz yettidagi ikkinchi bashorat bo‘lib, ko‘chalarda uch yarim kun yotgan quruq o‘lik suyaklarni qudratli bir qo‘shin sifatida hayotga keltiradi. O‘sha xabar, Rabbiyning yakshanba kuniga majburiy rioya qildirish uchun Amerika Qo‘shma Shtatlari ustidan ijro etuvchi hukmni olib kelishda Islomdan foydalanishi haqidagi haqiqatni o‘z ichiga olgan xabardir. O‘sha hukm buyuk zilzilaning “soati”da yetib keladi; bu, shuningdek, yozuv Belshazarning devorida paydo bo‘lgan “soat”dir. O‘sha yozuv qo‘rquvni keltirib chiqardi; bu qo‘rquv yer yuzining iqtisodiy tuzilmasi Islomning “sharq shamoli” tomonidan qulatilganda, barcha shohlar va savdogarlarni chulg‘ab olishi sifatida tasvirlanadi; ular janubdagi e‘tiborsiz qoldirilgan pastki “devor” orqali yashirincha Belshazarning shohligiga kirib kelgan edilar.

Shohlar va savdogarlar motam tutib: “Bu buyuk shaharga o‘xshash qaysi shahar bor?” deb so‘raydigan “shahar” yoki shohlik — Tir fohishasining shohligidir; o‘sha paytda u aynan o‘sha shohlar bilan qo‘shiqlar kuylab, zino qilmoqda. Barcha payg‘ambarlar dunyoning oxiri haqida so‘zlaydilar va ular bir-biriga hamfikrdirlar; shuning uchun Hizqiyoldagi savdogarlar Vahiynoma kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi o‘sha savdogarlardir. Vahiynoma kitobining o‘n sakkizinchi bobida ular uch marta: “voy, voy”, deb motam tutadilar, chunki buyuk shahar va yer sayyorasining moliyaviy tuzilmasi qulatilmoqda. Ushbu parchada “voy” deb tarjima qilingan yunoncha so‘z Vahiynoma kitobining sakkizinchi bobi, o‘n uchinchi oyatida ham aynan uch marta uchraydigan o‘sha so‘zning o‘zidir; u yerda esa boshqa bir inglizcha so‘z bilan tarjima qilingan.

Va men ko‘rdim va eshitdim: osmonning qoq o‘rtasidan uchib borayotgan bir farishta baland ovoz bilan shunday der edi: “Yer yuzida yashovchilarning holiga voy, voy, voy, chunki hali karnay chalishi lozim bo‘lgan uch farishtaning karnay ovozlari qolmoqda!” Vahiy 8:13.

Shohlar va savdogarlar dunyo iqtisodiyotining vayron bo‘lishi ustidan “voh, voh” ma‘nosini bildiruvchi “afsus, afsus” so‘zlari bilan faryod qilmoqdalar, va “Voh” Islomning bir ramzidir. Devorda yozuv paydo bo‘lganida Belshazar va uning a‘yonlarini qamrab olgan qo‘rquv — bu Yer sayyorasining iqtisodiy tuzilmasi Islom tomonidan davom etayotgan hujumlar orqali vayron qilinganda yuzaga keladigan qo‘rquvdir; Xudo esa Bobilning sharobini, ya‘ni yakshanba kuniga rioya etishni majburan joriy etishni ichadiganlar ustidan O‘z ijro etuvchi hukmini amalga oshirish uchun Islomdan O‘zining inoyatli vositasi sifatida foydalanadi. Bu haqiqat Ishayo yigirma uchinchi bobdagi “Sur” fohishasiga oid “yuk”ning mavzusidir.

Sur haqidagi yuk. Faryod qiling, ey Tarshish kemalari; chunki u vayron qilindi, unda na uy bor, na kirish joyi; bu ularga Xittim yurtidan ayon qilindi. Jim bo‘ling, ey orol aholisi; sizlarni dengizdan o‘tib keladigan Sidon savdogarlari boyitgan edi. Ulkan suvlar orqali Shixorning urug‘i, daryoning hosili uning daromadi edi; u xalqlar bozori edi. Uyal, ey Sidon; chunki dengiz, dengizning qal‘asi bo‘lmish o‘sha dengiz shunday dedi: Men to‘lg‘oq tortmadim ham, bola tug‘madim ham, yigitlarni boqib o‘stirmadim ham, qizlarni tarbiyalab voyaga yetkazmadim ham. Misr haqidagi xabardan qanday iztirob chekishsa, Sur haqidagi xabardan ham shunday qattiq azob chekadilar. Tarshishga o‘tinglar; faryod qilinglar, ey orol aholisi. Nahotki bu sizning shodlik shaharingiz bo‘lsa, uning qadimiyligi qadimgi kunlardan beri davom etgan edi? Uni o‘z oyoqlari uzoqqa, musofir bo‘lib yashash uchun olib ketadi. Toj kiydiruvchi shahar bo‘lmish Surga qarshi, savdogarlari shahzodalar, tijoratchilari yer yuzining ulug‘lari bo‘lgan bu shaharga qarshi bu qasdni kim belgiladi? Lashkarlar Egasi Rabb uni niyat qildi: barcha ulug‘vorlikning mag‘rurligini bulg‘ash va yer yuzining barcha ulug‘larini xor qilish uchun. Yering bo‘ylab daryoday oqib o‘t, ey Tarshish qizi: endi hech qanday to‘siq yo‘q. U qo‘lini dengiz uzra cho‘zdi, saltanatlarni larzaga soldi; Rabb savdogar shahar ustidan amr berdi, uning istehkomlarini yo‘q qilish uchun. Va U dedi: Endi boshqa shodlanmaysan, ey ezilgan bokira, Sidon qizi; tur, Xittimga o‘t; u yerda ham senga orom bo‘lmaydi. Mana, Xaldeylar yurti; bu xalq ilgari yo‘q edi, Ossuriya uni sahroda yashovchilar uchun barpo qildi; ular uning minoralarini tikladilar, saroylarini qad ko‘tartirdilar; ammo U uni xarobaga aylantirdi. Faryod qiling, ey Tarshish kemalari; chunki sizning tayanchingiz vayron qilindi. Va o‘sha kunda shunday bo‘ladiki, Sur bir podshohning kunlaridek yetmish yil unutiladi; yetmish yilning oxirida esa Sur fohishadek qo‘shiq aytadi. Arfa ol, shahar bo‘ylab kez, ey unutilgan fohisha; yoqimli kuylar chal, ko‘p qo‘shiqlar ayt, toki seni eslashsin. Va shunday bo‘ladiki, yetmish yilning oxirida Rabb Surni yo‘qlaydi, u esa o‘z haqiga qaytadi va yer yuzi ustidagi butun dunyo shohliklari bilan zino qiladi. Uning tijorati ham, topgan haqi ham Rabbga muqaddas bo‘ladi: u xazina qilinmaydi ham, jamlab qo‘yilmaydi ham; chunki uning tijorati Rabb huzurida yashovchilar uchun to‘yib yeyishga va bardavom kiyimga xizmat qiladi. Ishayo 23:1–18.

“Bir shohning kunlari” kabi bo‘lgan yetmish yil Bobil shohligi bilan ifodalanadi, chunki shoh — bu shohlikdir, va so‘zma-so‘z Bobil yetmish yil hukmronlik qildi. So‘zma-so‘z Bobilning yetmish yili Belshazarning bazm zalining devorlarida yozuv paydo bo‘lgan “soat”da nihoyasiga yetdi.

O'sha kechaning o'zida u, "devor" orqali sezilmay kirib kelgan qudrat tomonidan o'ldirildi; chunki u Bobil sharobini ichib bazm qilayotgan edi, shu paytda Navuxadnazar orkestri musiqa chalayotgan, Tir fohishasi shirin ohang kuylayotgan, murtad Isroil esa raqs tushib, sajda qilayotgan edi.

Shunda bu ishga aloqador bo'lganlarning barchasini qo'rquv qopladi, chunki Xudo Tirga qarshi "maslahat qilgan" va "ulug'vorlikning barcha mag'rurligini bulg'ashni hamda yer yuzidagi barcha sharaflilarni tahqirga duchor etishni" "niyat qilgan" edi. Shu bois Xudo o'sha "soat"ning "buyuk zilzilasi" bilan "shohliklarni larzaga soldi", zero Xudo savdogar shohlikka qarshi "uning istehkomlarini vayron qilish uchun amr bergan" edi. Belshazzar uchun qo'rquvli bo'lgan o'sha "soat"da shohlar va savdogarlar devordagi olovli so'zlarning ma'nosini anglash uchun izlana boshladilar. Belshazzarning o'limi yuz berish arafasida edi, biroq o'sha paytda u hali tirik edi. Shuning uchun u sirli so'zlarni anglashga intildi va agar yozuvni talqin qila olsalar, donishmandlarga mukofotlar va'da qildi, ammo bu amalga oshmadi, chunki Bobilning donishmandlari Muqaddas Kitobni o'rganishning haqiqatning qalbakilashtirilgan nusxasi bo'lgan uslubidan foydalanardilar. Bu sirli so'zlar muhrlangan kitobning vahiya o'xshaydi.

Shunda shohning barcha donishmandlari kirib keldilar; ammo ular yozuvni o'qiy olmadilar va uning ta'birini shohga ayon qila olmadilar. Shunda shoh Belshazar nihoyatda bezovta bo'ldi, uning chehrasi o'zgarib ketdi, amaldorlari esa hayratga tushdilar. Shoh va uning amaldorlarining so'zlari sababli malika bazm uyiga kirdi; malika so'z olib dedi: Ey shoh, abadiy yashagin; o'y-xayollaring seni bezovta qilmasin, chehrang ham o'zgarmasin. Shohligingda bir odam borki, unda muqaddas xudolarning ruhi bordir; otangning kunlarida unda yorug'lik, fahm-farosat va xudolarning donoligiga o'xshash hikmat topilgan edi; shoh Navuxadnazar, sening otang, ha, shoh bo'lmish otang uni sehrgarlar, munajjimlar, xaldeylar va folbinlar ustidan boshliq qilib tayinlagan edi. Chunki o'sha Doniyorda oliyjanob ruh, bilim, fahm-farosat, tushlarni ta'bir qilish, mushkul iboralarni anglatish va tugunlarni yechish qobiliyati topilgan edi; shoh unga Beltashazar deb nom qo'ygan edi. Endi Doniyor chaqirtirilsin, va u ta'birni ayon qilib beradi. Shunda Doniyor shoh huzuriga olib kelindi. Shoh Doniyorga murojaat qilib dedi: Sen Yahudoning asir o'g'illaridan bo'lgan, otam bo'lmish shoh Yahudodan olib kelgan o'sha Doniyormisan? Men sen haqingda eshitdimki, senda xudolarning ruhi bor ekan, senda yorug'lik, fahm-farosat va oliy hikmat topilar ekan. Endi esa donishmandlar va munajjimlar mening oldimga olib kirildilar, toki ular bu yozuvni o'qib, uning ta'birini menga bildirsinlar; lekin ular bu narsaning ta'birini ayon qila olmadilar. Men esa sen haqingda eshitdimki, sen ta'birlar qila olar ekansan va tugunlarni yecha olar ekansan; endi agar sen bu yozuvni o'qib, uning ta'birini menga ayon qila olsang, binafsha rang libos kiydirilursan, bo'yningga oltin zanjir taqilur, va shohlikda uchinchi hokim bo'lursan. Doniyor 5:8–16.

Saroydagi malika Belshazarning xotini emas, balki uning bobosining malikasi edi va u devordagi yozuvni kim o'qiy olishini bilardi. Shohlikda Xudoning sirlarini kim tushuna olishini biladigan bir jamoat bor edi (chunki bashoratli ma'noda ayol — jamoatdir).

Saroyda ularning barchasidan donoroq bir ayol bor edi,—Belshazzarning bobosining malikasi. Ana shu favqulodda vaziyatda u shohga zulmat ichiga bir nur shu'lasini yuborgandek bo'lgan

soʻzlar bilan murojaat qildi. “Ey shoh, abad yashagin,—dedi u,—xayollaring seni bezovta qilmasin, chehrang ham oʻzgarmasin. Shohligingda muqaddas xudolarning ruhi boʻlgan bir odam bor; otangning kunlarida unda nur, fahm-farosat va xudolarning donoligiga oʻxshash hikmat topilgan edi; uni shoh Navuxadnazar, sening otang, shoh, aytmoqchimanki, sening otang, sehrgarlar, munajjimlar, xaldeylar va folbinlar ustidan boshliq qilib tayinlagan edi; ...endi Doniyor chaqirilsin, va u taʼbirini aytib beradi.”

“Shundan soʻng Doniyor shoh huzuriga olib kelindi. Oʻzini qoʻlga olishga va oʻz hokimiyatini namoyon etishga urinib, Belshazar dedi: ‘Sen Yahudo asirlaridan boʻlgan, otam shoh Yahudodan olib kelgan oʻsha Doniyormisan? Men sen haqingda eshitganman: senda xudolarning ruhi bor emish, senda nur, fahm-farosat va oliy darajadagi donolik topilar emish.... Endi agar sen bu yozuvni oʻqib, uning taʼbirini menga maʼlum qila olsang, binafsha libosga kiydirilasan, boʻyningga oltin zanjir taqiladi va saltanatda uchinchi hukmdor boʻlasan.’”

“Daniyel podshohning salobatidan hayratga tushmadi, na uning soʻzlaridan gangib qoldi yoki qoʻrqdi. «Tuhfalarining oʻzingga boʻlsin,—deb javob berdi u,—mukofotlaringni esa boshqaga ber; shunga qaramay, men podshohga yozuvni oʻqib beraman va uning taʼbirini unga maʼlum qilaman. Ey podshoh, Haq Taolo Xudo otang Navuxadnazarga shohlikni, ulugʻvorlikni, shon-shuhratni va izzat-hurmatni bergan edi.... Ammo uning yuragi magʻrurlanib ketganida va ruhi kibr bilan qotib qolganida, u shohlik taxtidan tushirildi, va uning shon-shuhrati undan olib qoʻyildi.... Sen esa, ey Belshassar, uning oʻgʻli boʻla turib, bularning hammasini bilgan holda yuragingni kamtar qilmading, balki oʻzingni osmon Xudosiga qarshi koʻtarding; Uning uyidagi idishlarni sening oldingga keltirdilar, sen, amaldorlaring, xotinlaring va kanizaklarning ulardan ichdingiz, koʻrmaydigan, eshitmaydigan va bilmaydigan kumush, oltin, mis, temir, yogʻoch va tosh xudolarni madh etding; holbuki, nafasing Uning qoʻlida boʻlgan va barcha yoʻllarning Unikida boʻlgan Xudoni sen ulugʻlamading.”

“Yozilgan bitik mana shudir: Mene, Mene, Tekel, Upharsin. Bu soʻzning taʼbiri shudir: Mene: Xudo shohligingni sanab chiqdi va uni nihoyasiga yetkazdi. Tekel: Sen tarozida tortilding va kam deb topilding. Peres: Shohliging boʻlindi va Midiyaliklar hamda Forslarga berildi.’

“Doniyor oʻz burchidan ogʻmadi. U shohning gunohini uning koʻz oʻngiga qoʻydi va unga oʻzi oʻrganishi mumkin boʻlgan, ammo oʻrganmagan saboqlarni koʻrsatdi. Belshazar oʻzi uchun gʻoyat muhim boʻlgan voqealarga quloq tutmagan edi. U bobosining tarixini toʻgʻri anglamagan edi. Haqiqatni bilish masʼuliyati uning zimmasiga yuklatilgan edi, biroq u oʻrganib, unga muvofiq amal qilishi mumkin boʻlgan amaliy saboq qalbiga singmagan edi; va uning tutgan yoʻli muqarrar natijani keltirib chiqardi.”

“Bu Xaldey podshohi oʻtkazgan maqtanchoqlikning soʻnggi bayrami edi; chunki insonning buzuqligiga uzoq sabr qiladigan Zot qaytarib boʻlmaydigan hukmni chiqargan edi. Belshazar uni podshohlikka koʻtargan Zotni qattiq haqorat qilgan edi, va uning sinov muddati undan olib qoʻyildi. Podshoh va uning amaldorlari aysh-ishratning avjida boʻlgan paytda, forslar Yevfratni oʻz oʻzanidan burib yubordilar va qoʻriqlanmagan shaharga kirib bordilar. Belshazar va uning bekdotalari Yahovaning muqaddas idishlaridan ichib, kumush va oltindan yasalgan oʻz xudolarini madh etayotgan bir vaqtda, Kir va uning askarlari saroy devorlari ostida turar

edilar. “O‘sha kechaning o‘zida,” deb aytiladi qaydda, “Xaldeylar podshohi Belshazar o‘ldirildi. Va Midiyalik Doro shohlikni oldi.”” Bible Echo, 1898-yil 2-may.

Inqirozning o‘rtasida malika (jamoat) “Future for America”ni aniqlay oladigan bir manba borligini anglab yetdi. Doniyor kunlarning oxirida o‘z maqsadini bajo keltirish uchun yana o‘z ulushida turadi. Shadrax, Meshax va Abednego tomonidan olovli pechda berilgan bayroqning shahodati endi Doniyor orqali beriladi, chunki u haqiqat qatoriga shuni qo‘shadiki, Yakshanba qonuni inqirozining “soati”da bayroqni ifoda etuvchilar haqiqatga shahodat berish uchun davlat hokimiyatlari oldiga olib kelinadilar.

“‘Ular sizlarni mahkamalarga topshiradilar, ... ha, Mening nomim uchun sizlarni hokimlar va shohlar huzuriga ham olib boradilar, ularga va g‘ayriyahudiylarga guvohlik bo‘lsin uchun.’ Matto 10:17, 18, R. V. Quvg‘in nurni yoyadi. Masihning xizmatkorlari dunyoning ulug‘ kishilari huzuriga olib kelinadilar; agar shu bo‘lmaganda edi, ular Xushxabarni hech qachon eshitmagan bo‘lishlari mumkin edi. Haqiqat bu kishilarga noto‘g‘ri talqin etilgan. Ular Masih shogirdlarining e‘tiqodi haqida yolg‘on ayblovlarni eshitganlar. Ko‘pincha uning asl mohiyatini bilishning yagona vositasi — o‘z e‘tiqodi uchun sudga tortilganlarning guvohligidir. So‘roq vaqtida ulardan javob berish talab qilinadi, ularning hakamlari esa keltirilayotgan guvohlikni tinglashga majbur bo‘ladilar. Xudoning inoyati bu keskin vaziyatga mos ravishda O‘z xizmatkorlariga ato etiladi. Iso shunday deydi: ‘Sizlarga o‘sha soatda nima gapirishingiz kerakligi beriladi. Chunki gapirayotgan siz emassiz, balki sizlarda gapirayotgan Otangizning Ruhidir.’ Xudoning Ruhi O‘z xizmatkorlarining ongini yoritganda, haqiqat o‘zining ilohiy qudrati va qadr-qimmatini bilan taqdim etiladi. Haqiqatni rad etuvchilar shogirdlarni ayblash va ezish uchun turadilar. Ammo yo‘qotish va azob-uqubatlar ostida, hatto o‘limgacha ham, Rabbiyning farzandlari o‘zlarining ilohiy Namunalarining muloyimligini namoyon etishlari kerak. Shunday qilib, Shaytonning vositalari bilan Masihning vakillari o‘rtasidagi qarama-qarshilik ko‘rinadi. Najotkor hukmdorlar va xalq oldida yuksaltiriladi.” The Desire of Ages, 354.

Uch sodiq yigit singari, Doniyor ham hech qanday in‘omlarga qiziqmagan, shuningdek, u aytmoqchi bo‘lgan so‘zlarini oldindan takrorlab chiqishga muhtoj ham emas edi. U devorda ifodalangan “yetti vaqt”ning ta‘birini juda sodda tarzda bayon qildi.

Keyingi maqolada Belshazarning hikoyasini davom ettiramiz.

“Xudoning ishiga sodiq bo‘lmaganlarda prinsip yetishmaydi; ularning niyatlari shunday tabiatga ega emaski, har qanday sharoitda to‘g‘rini tanlashga ularni yo‘naltirsin. Xudoning xizmatkorlari har doim o‘zlarini Ish beruvchisining nigohi ostida deb his etishlari kerak. Belshazarning muqaddas narsalarni tahqirlovchi bazmini kuzatgan Zot bizning barcha muassasalarimizda, savdogarning hisobxonasida, xususiylar ustaxonada hozirdir; va qonsiz qo‘l kufurgo‘y shohning dahshatli hukmini qayd etganidek, sizning beparvoligingizni ham shubhasiz qayd etmoqda. Belshazarning mahkum etilishi olovli so‘zlar bilan yozilgan edi: ‘Sen tarozida tortilding va kam topilding’; agar siz ham Xudo bergan majburiyatlaringizni bajarishda muvaffaqiyatsizlikka uchrasangiz, sizning mahkum etilishingiz ham xuddi shu bo‘ladi.” Messages to Young People, 229.